

1. Wat is de aanleiding?

In de afgelopen jaren heeft een sterke toename plaatsgevonden van waardevolle databronnen, van het aantal aanbieders van (statistische) informatie en andere datadiensten. Digitalisering biedt aanzienlijke kansen voor de verbetering van statistieken, en marktpartijen hebben deze kansen goed weten te benutten. Ook het Centraal Bureau voor de Statistiek (hierna: CBS) heeft hier op innovatieve wijze op ingespeeld. Het gevolg hiervan is echter ook dat marktpartijen en het CBS elkaar op de markt voor statistische diensten steeds vaker tegenkomen. Op verzoek van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft de heer Van Hulst vanuit een onafhankelijke positie geadviseerd over heldere uitgangspunten voor het CBS bij statistische diensten in opdracht.

Op 12 juli 2019 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van het advies en heeft de minister van EZK aangegeven zich te vinden in de analyse van de heer Van Hulst en zijn advies over te nemen (Kamerstuk 35000 XIII, nr. 84). Er wordt daartoe een pakket van maatregelen genomen waaronder deze beleidsregels.

2. Wie zijn betrokken?

De beleidsregels leggen vast binnen welke procedurele randvoorwaarden de in de CBS-wet omschreven taak van het CBS uitgevoerd moet worden. Ten eerste is dus het CBS betrokken.

Ten tweede zijn private statistische dienstverleners betrokken bij dit traject.

Ten derde zijn departementen en lagere overheden betrokken geweest tijdens het proces van het opstellen van de beleidsregels. De beleidsregels zullen mogelijk effect hebben op deze organisaties.

Ten slotte zijn andere statistiekafnemers betrokken bij de beleidsregels, zoals de planbureaus of onderzoeksinstellingen.

3. Wat is het probleem?

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft van zeven marktpartijen en van twee brancheverenigingen klachten ontvangen betreffende de oneerlijke concurrentie die zij ervaren van het CBS. Er bestaat onduidelijkheid over welke opdrachten het CBS wel of niet uitvoert. Hierdoor is een grijs gebied ontstaan waarin het onduidelijk is of het CBS de aangewezen partij is om te leveren, of dat dit aan een marktpartij moet worden overgelaten.

4. Wat is het doel?

Het pakket van maatregelen (beleidsregels en ministeriële regeling) heeft tot doel meer duidelijkheid te scheppen over de rolverdeling tussen private statistische dienstverleners en het CBS, alsmede een relatieverbetere tussen het CBS en een aantal marktpartijen en brancheverenigingen te faciliteren, zodat meer kansen voor productieve samenwerking benut worden. Het CBS richt zich daarvoor zichtbaarder op zijn kerntaken en heeft bij het leveren van aanvullende diensten of het uitvoeren van innovatieve projecten permanent aandacht voor de belangen van marktpartijen.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Het CBS kan met zijn activiteiten invloed hebben op het functioneren van markten. De bestaande wettelijke kaders bieden marktpartijen ruimte om activiteiten te ontplooiën en diensten aan te bieden. Echter, de dynamiek in het aanbod van het CBS en bedrijven vraagt om een duidelijkere rolverdeling tussen het CBS en marktpartijen.

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat is verantwoordelijk voor de CBS-wet. Op grond van artikel 21 van de Kaderwet Zelfstandige bestuursorganen mag de Minister van Economische Zaken en Klimaat beleidsregels vaststellen met betrekking tot de taakuitoefening door het CBS.

6. Wat is het beste instrument?

Door beleidsregels op te stellen kan er op korte termijn een oplossing gevonden worden voor het probleem. De beleidsregels zullen geëvalueerd worden in 2022.

7. Wat zijn de gevolgen?

Er zijn geen administratieve lasten. De beleidsregels hebben geen gevolgen voor burgers. Deze beleidsregels hebben alleen gevolgen voor het CBS.